

**Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de Sint-Rochuskapel in
Berlare (Uitbergen)**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 17 juli 2013 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Sint-Rochuskapel te BERLARE;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 6 maart 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische, de sociaal-culturele en de volkskundige waarde als monument:
Sint-Rochuskapel, gelegen in
Berlare (Uitbergen), Moleneindestraat zonder nummer
bekend ten kadaster:
Berlare, 2de afdeling, sectie A, perceelnummer 447K

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De Sint-Rochuskapel is een representatief voorbeeld van een privaat-publiek gebedshuis dat als dank voor de genezing van zijn dochter door graaf Victor van den Steen de Jehay, burgemeester en kasteelheer van Uitbergen in 1871 werd opgericht. De stichting in het landelijke Uitbergen vond plaats na de cholera-epidemie van 1866 die in Vlaanderen en Nederland veel dodelijke slachtoffers eiste. De oprichting van de kapel situeert zich bijgevolg in een ruimer historisch kader dat de gemeentegrenzen overschrijdt. De besmettelijke aard van deze epidemieën verklaart ook de toewijding van de kapel aan de pestheilige bij uitstek, Sint-Rochus die als pelgrim zelf besmet geraakte na de verzorging van pestlijders.

Historische, in casu architectuurhistorische waarde:

De Sint-Rochuskapel is architectuurhistorisch een representatief en mooi voorbeeld van een landelijke neogotische wegkapel uit het derde kwart van de 19de eeuw met hoge authenticiteitswaarde. Gekenmerkt door decoratief verzorgd metselwerk met uitgewerkte voorpuntgevel verrijkt met wimberg, hogels, kruisbloem, topkruis, flankerende pilasters en boogveld met opschrift en stichtingsdatum. Stilistisch, naar materiaalgebruik en uitvoering het lokale niveau overstijgend en getuigend van het gedegen vakmanschap van de ongekende ontwerper. Een aantal interieurelementen (o.m. tegelvloer, houten altaar, Sint-Rochusbeeld in beeldnis) behoren van oudsher tot of zijn typerend voor de aankleding en uitrusting van de kapel.

Sociaal-culturele waarde:

De onlosmakelijke historische band tussen het kasteel, zijn bewoners en de kapel wordt gevisualiseerd door de inplanting van het bedehuis aan de openbare weg op de grens met het kasteeldomein. Hierdoor wordt de kapel tevens verheven tot een soort statussymbool en blijvende herinnering aan de kasteelheer en zijn familie.

Volkskundige waarde:

De toewijding van de kapel te Uitbergen, uitsluitend aan de pestheilige Sint-Rochus, gaat terug op een eerder zeldzame en weinig verspreide oude volksdevotie. De verering leeft tot op heden binnen de kleine dorpsgemeenschap voort en is zeer betekenisvol voor de directe omgeving. Het hoogtepunt van de religieuze beleving is de jaarlijkse noveen ter ere van Sint-Rochus rond de feestdag van de patroonheilige, 16 augustus.

De kapel aanvankelijk opgericht als een privékapel, maar gezien de inplantingsplaats aan de openbare weg op de grens met het kasteeldomein wellicht vanaf de

ontstaansperiode reeds publiek toegankelijk, evolueerde gaandeweg tot een gebuurtekapel waar alle wijkbewoners hun geloof in alle beslotenheid konden en kunnen belijden. De Sint-Rochuskapel is nog steeds een belangrijke materiële getuige van een lokale volksdevotie die kenmerkend was en is voor de regio van Uitbergen.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

07-07-2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS